

KNJIGOVODSTVO

GLAVNA KNJIGA

Brisanje naloga knjiženja iz glavne knjige i brisanje podataka iz ostalih knjigovodstvenih referata programa CSYSTEMS™

Dokumentacija za rad sa programima za knjigovodstvo CSYSTEMS™

Slobodan Stanojević, dipl.ing

COBA Systems

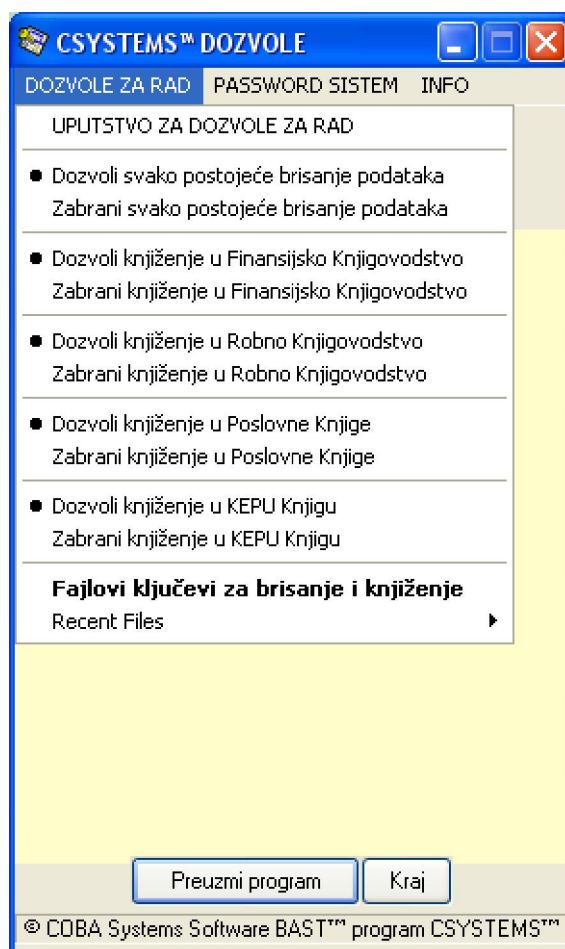
BRISANJE PODATAKA

Brisanje podataka iz Glavne knjige nije dozvoljeno prema Zakonu o knjigovodstvu RS. Misli se na proknjižene podatke na naloge knjiženja, konto kartice i u dnevnik knjiženja. Ispravka podataka vrši se storniranjem pogrešnih dokumenata i iznosa, a zatim ponovnim knjiženjem ispravnih dokumenata i iznosa.

U programu CSYSTEMS™ brisanje podataka iz glavne knjige je moguće ako ga korisnik programa dozvoli, a nije moguće ako ga korisnik zabrani.

Brisanje podataka iz glavne knjige, a takođe i iz drugih knjigovodstvenih referata programskog paketa CSYSTEMS™, može se dozvoliti samo kada glavna knjiga i bilo koji drugi referat ne radi u mreži već radi kao samostalan program. Kada se radi u mreži, gde više korisnika istovremeno može da pristupa glavnoj knjizi, istoj konto kartici glavne knjige, istom nalogu knjiženja glavne knjige i dnevniku knjiženja glavne knjige, tada se brisanje podataka mora zabraniti jer se može desiti da jedan korisnik pokušava upis u konto karticu, a drugi korisnik pokušava brisanje podataka te ili druge konto kartice, što u svakom slučaju može dovesti do pogrešnog prikaza podataka i izveštaja ili trajnog i nepopravljivog oštećenja podataka. Eventualna nužna brisanja podataka iz glavne knjige, vrši administrator baze podataka na kraju radnog dana kada više niko u mreži ne radi sa glavnom knjigom.

Zabrana i dozvola brisanja podataka vrše se iz programa CSYSTEMS™ DOZVOLE

Ovim programom može se u višekorisničkom sistemu rada u klijent server sistemu, svakom računaru klijentu na mreži dati različita dozvola za rad:

1. Dozvoljeno ili Zabranjeno svako postojeće brisanje podataka (del.cfg)
2. Dozvoljeno ili Zabranjeno knjiženje u finansijsko knjigovodstvo (fkn.cfg)
3. Dozvoljeno ili Zabranjeno knjiženje u robno knjigovodstvo (rkn.cfg)
4. Dozvoljeno ili Zabranjeno knjiženje u poslovne knjige (pkn.cfg)
5. Dozvoljeno ili Zabranjeno knjiženje u KEPU knjigu (kkn.cfg)

Sa zabranom po tački 1. Računar Klijent ne može ništa da briše u bilo kom programu knjigovodstvenom referatu. Može samo da nespravna dokumenta i upisane podatke stornira i ponovi.

Sa zabranom po tački 2. Računar Klijent može da radi sve ulazne, interne i izlazne fakture, ali ne može da ih automatski knjiži u finansijsko knjigovodstvo, u Glavnu knjigu i na kupce i dobavljače i u PDV knjigu. Isto se odnosi i na zabrane iz tačke 3,4 i 5, kojima se sprečava automatsko knjiženje ulaznih i izlaznih faktura u robno knjigovodstvo, poslovne knjige prostog knjigovodstva i KEPU knjigu.

Ko treba da izvrši ova automatska knjiženja ako su ona zabranjena računaru klijentu odnosno operateru na tom računaru?

Automatska knjiženja vrši na kraju radnog dana knjigovođa kontrolor, koji prvo pregleda ispravnost svih urađenih dokumenata a zatim ih automatski knjiži u sve poslovne knjige. Ovo se vrši sa računara klijenta na kome radi taj kontrolor, i tada je potrebno i dovoljno da u radu budu samo računar server i taj računar klijent.

Takođe, tada se može vršiti i potrebno brisanje podataka iz programskog paketa CSYSTEMS™.

Ako se knjigovodstvo firme vodi u potpunosti u skladu sa zakonom, tada knjigovođa kontrolor neće vršiti brisanje podataka, već storno neispravnih dokumenata i podataka i unos novih ispravnih dokumenata i podataka.

Kod zabranjenog svakog postojećeg brisanja, na pokušaj brisanja dobija se poruka:

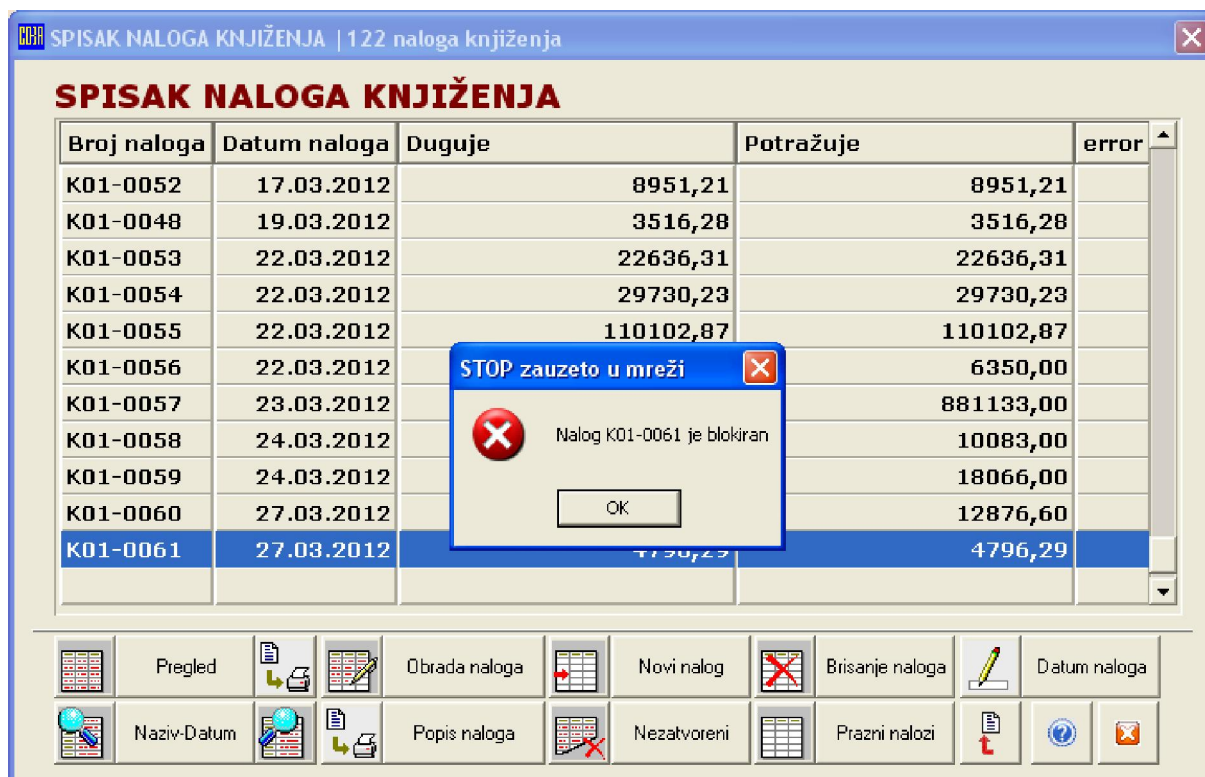

Postojeće zakonske odredbe o brisanju knjigovodstvenih podataka date su kao prilog ovom uputstvu, a na kraju poglavlja.

BLOKADA NALOGA KNJIŽENJA GLAVNE KNJIGE

U toku rada programa Glavna knjiga može doći do nasilnog prekida rada programa usled pada sistema (iznenadno isključivanje računara). Tada se može desiti sledeće:

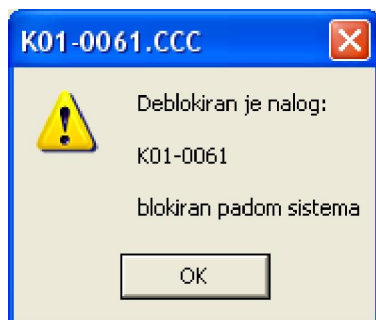
Otvoreni nalog glavne knjige u momentu pada sistema ostaje otvoren i blokiran za dalji rad na njemu, sve dok se ne deblokira. Kada pokušate da ga otvorite za obradu (nastavak knjiženja) ili za pregled, dobije se poruka:

Nalog se deblokira za dalji normalan rad komandnim dugmetom:

Posle čega se dobije poruka:

I posle toga, sa ovim nalogom se može na dalje normalno raditi.

BLOKADA BRISANJA IZ GLAVNE KNJIGE

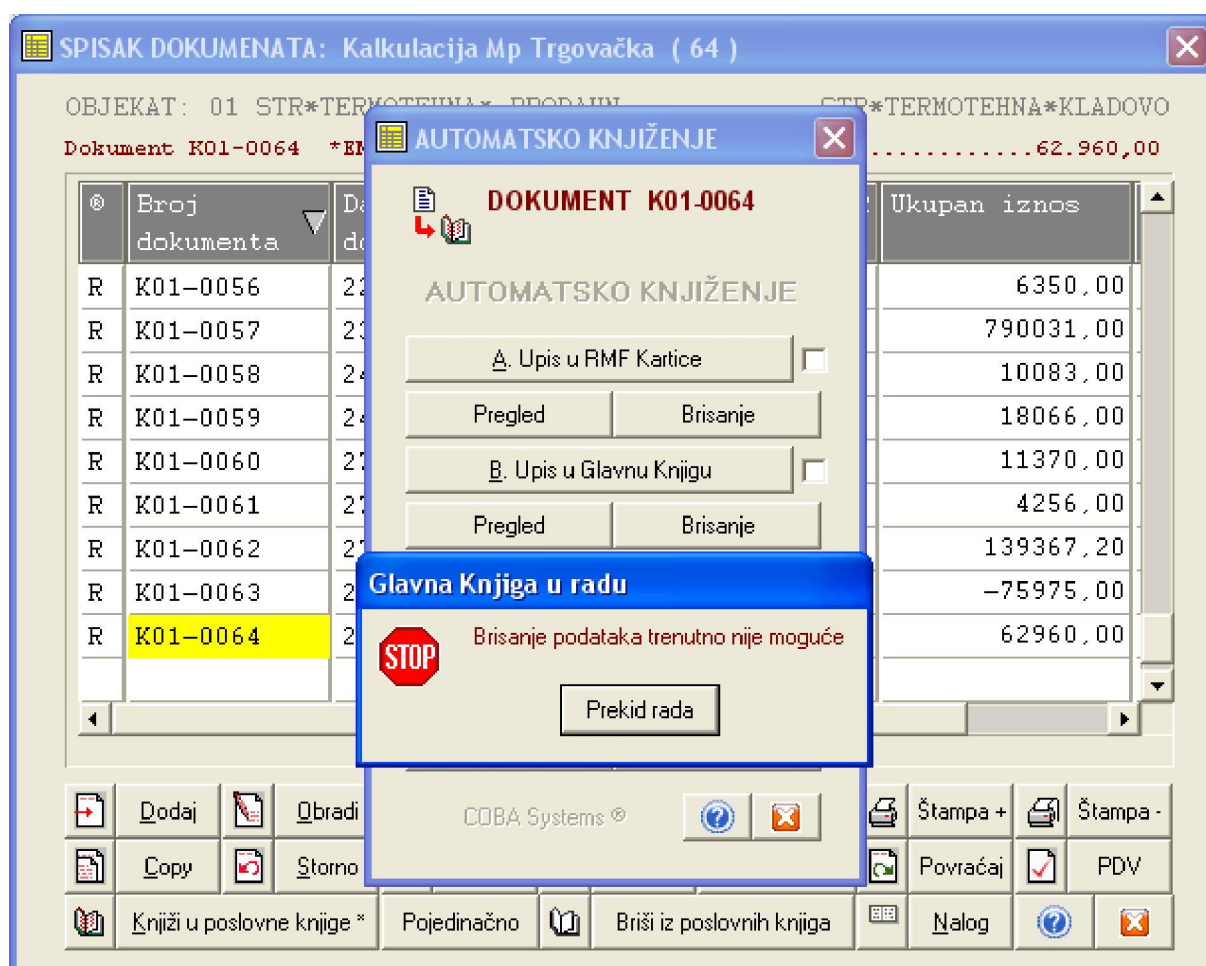
U toku rada programa Glavna knjiga može doći do nasilnog prekida rada programa usled pada sistema (iznenadno isključivanje računara). Tada se može desiti sledeće:

Kada glavna knjiga obrađuje neki nalog knjiženja tada ona broj tog naloga zapiše u fajl gk.del tako da bilo koji drugi korisnik koji hoće da iz mreže koristi glavnu knjigu, ne može da radi sa brojem naloga upisanim u gk.del.

Takođe, sistem programa ne dozvoljava nikakvo brisanje podataka iz glavne knjige ako u fajlu gk.del postoji upisan broj naloga, jer to znači da je glavna knjiga u radu od strane nekog drugog korisnika na mreži. Po završetku rada sa nalogom knjiženja glavna knjiga briše broj tog naloga iz gk.del fajla.

Svaki računar Klijent u mreži, može da u glavnoj knjizi na serveru otvori svoj nalog knjiženja i da radi sa njime, ali ni jedan od njih ne može da otvori nalog knjiženja koji je već otvoren (njegov broj je upisan u fajl gk.del) i ni jedan od njih ne može da briše ništa iz glavne knjige ako je bilo koji nalog knjiženja otvoren (ako je bilo šta upisano u gk.del).

Kod nasilnog prekida programa, glavna knjiga ne obriše broj naloga iz gk.del fajla pa kod ponovnog starta glavne knjige sistem utvrdi da u fajlu gk.del postoji upisan broj naloga i smatra da je glavna knjiga „u radu“ pa zabranjuje bilo kakva brisanja u glavnoj knjizi, čak i kod pokušaja brisanja automatski proknjiženih UI faktura iz referata tih UI faktura:

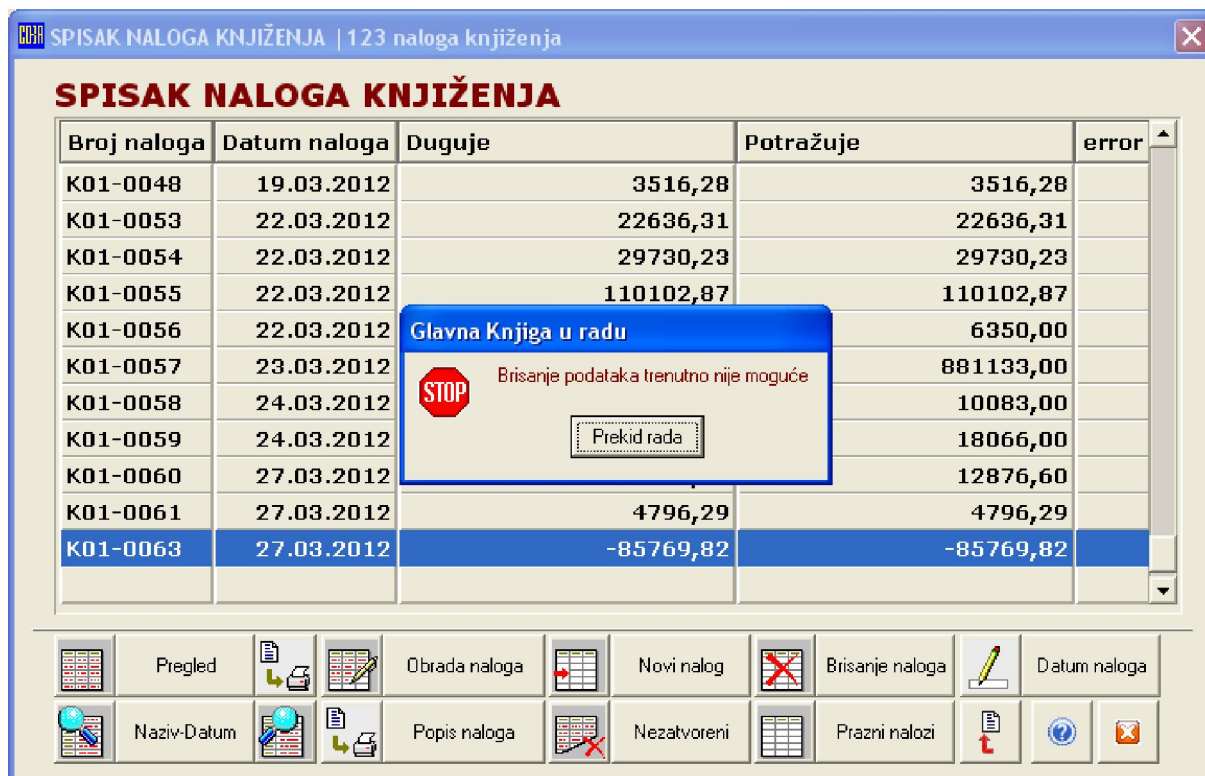

U primeru na slici gore, iz programa referata za kalkulaciju cene, pokušava se brisanje knjiženja kalkulacije cene broj K01-0064 iz glavne knjige. U glavnu knjigu je prethodno proknjižena kalkulacija cene K01-0064, a sadašnji pokušaj brisanja tog knjiženja iz glavne knjige komandnim dugmetom „Brisanje“, daje poruku:

„STOP Glavna knjiga u radu“ i „Brisanje podataka trenutno nije moguće“.

Ovo će se dešavati na dalje, sve dok se ne deblokira glavna knjiga. Deblokada se može izvršiti brisanjem fajla gk.del ili iz samog programa Glavna knjiga na sledeći način:

Slika 1

Uđe se u program Glavna knjiga, otvori se Spisak naloga knjiženja, otvori se novi prazan nalog knjiženja pa se on izabere, ili se izabere zadnji nalog knjiženja, u primeru na slici 1 to je nalog K01-0063, i klikne se na komandno dugme „Brisanje naloga“. Pojaviće se identična poruka :

„STOP Glavna knjiga u radu“ i „Brisanje podataka trenutno nije moguće“.

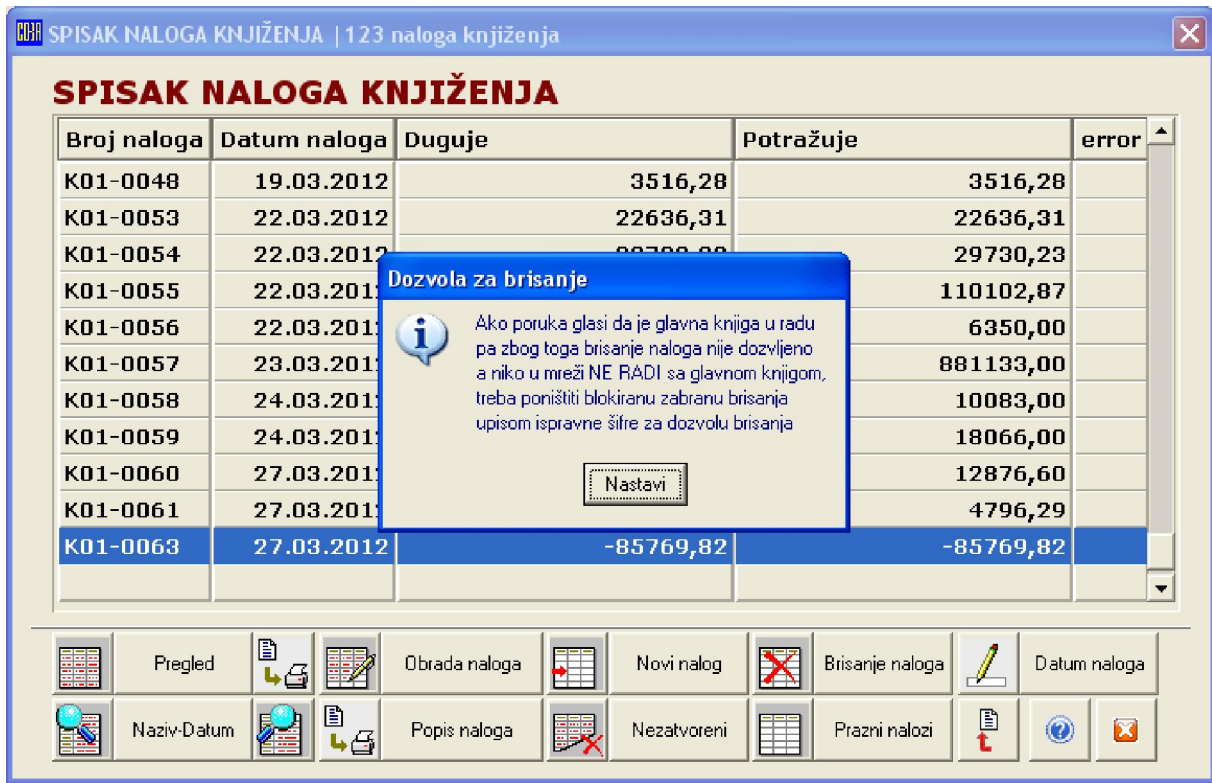
što znači da je brisanje podataka dozvoljeno, ali je glavna knjiga blokirana za brisanje usled toga što neko radi sa njom ili usled pada sistema, a ovde je usled pada sistema, i treba je deblokirati. Da je brisanje zabranjeno dobila bi se drugačija poruka na slici 2:

Slika 2

Na poruku: „STOP Glavna knjiga u radu“ i „Brisanje podataka trenutno nije moguće“ Pritisne se taster „Prekid rada“ i dobije se poruka:

Slika 3

Pritisne se taster „Nastavi“ i dobije se poruka:

Slika 4

Ovim je zabrana brisanja iz glavne knjige ukinuta. Može se sada brisati bilo koji broj naloga knjiženja sa spiska naloga knjiženja. Međutim, kao što se vidi na slici 5, nalog knjiženja K01-0063 koji je selektovan, nije ovom operacijom deblokiranja obrisan.

Slika 5

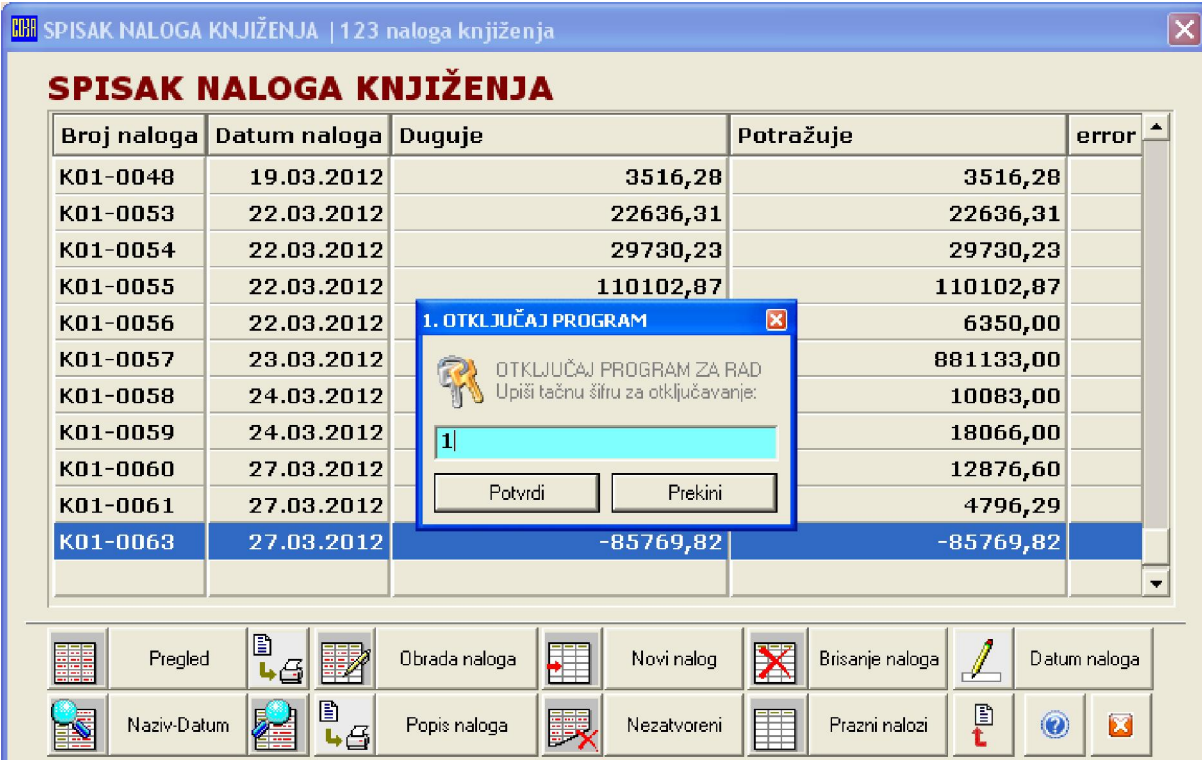
SPISAK NALOGA KNJIŽENJA | 123 naloga knjiženja

SPISAK NALOGA KNJIŽENJA

Broj naloga	Datum naloga	Duguje	Potražuje	error
K01-0048	19.03.2012	3516,28	3516,28	
K01-0053	22.03.2012	22636,31	22636,31	
K01-0054	22.03.2012	29730,23	29730,23	
K01-0055	22.03.2012	110102,87	110102,87	
K01-0056	22.03.2012	6350,00	6350,00	
K01-0057	23.03.2012	881133,00	881133,00	
K01-0058	24.03.2012	10083,00	10083,00	
K01-0059	24.03.2012	18066,00	18066,00	
K01-0060	27.03.2012	12876,60	12876,60	
K01-0061	27.03.2012	4796,29	4796,29	
K01-0063	27.03.2012	-85769,82	-85769,82	

Toolbar: Pregled, Obrada naloga, Novi nalog, Brisanje naloga, Datum naloga, Naziv-Datum, Popis naloga, Nezatvoreni, Prazni nalozii, and other utility icons.

Slika 6

SPISAK NALOGA KNJIŽENJA | 123 naloga knjiženja

SPISAK NALOGA KNJIŽENJA

Broj naloga	Datum naloga	Duguje	Potražuje	error
K01-0048	19.03.2012	3516,28	3516,28	
K01-0053	22.03.2012	22636,31	22636,31	
K01-0054	22.03.2012	29730,23	29730,23	
K01-0055	22.03.2012	110102,87	110102,87	
K01-0056	22.03.2012	6350,00	6350,00	
K01-0057	23.03.2012	881133,00	881133,00	
K01-0058	24.03.2012	10083,00	10083,00	
K01-0059	24.03.2012	18066,00	18066,00	
K01-0060	27.03.2012	12876,60	12876,60	
K01-0061	27.03.2012	4796,29	4796,29	
K01-0063	27.03.2012	-85769,82	-85769,82	

1. OTKLJUČAJ PROGRAM

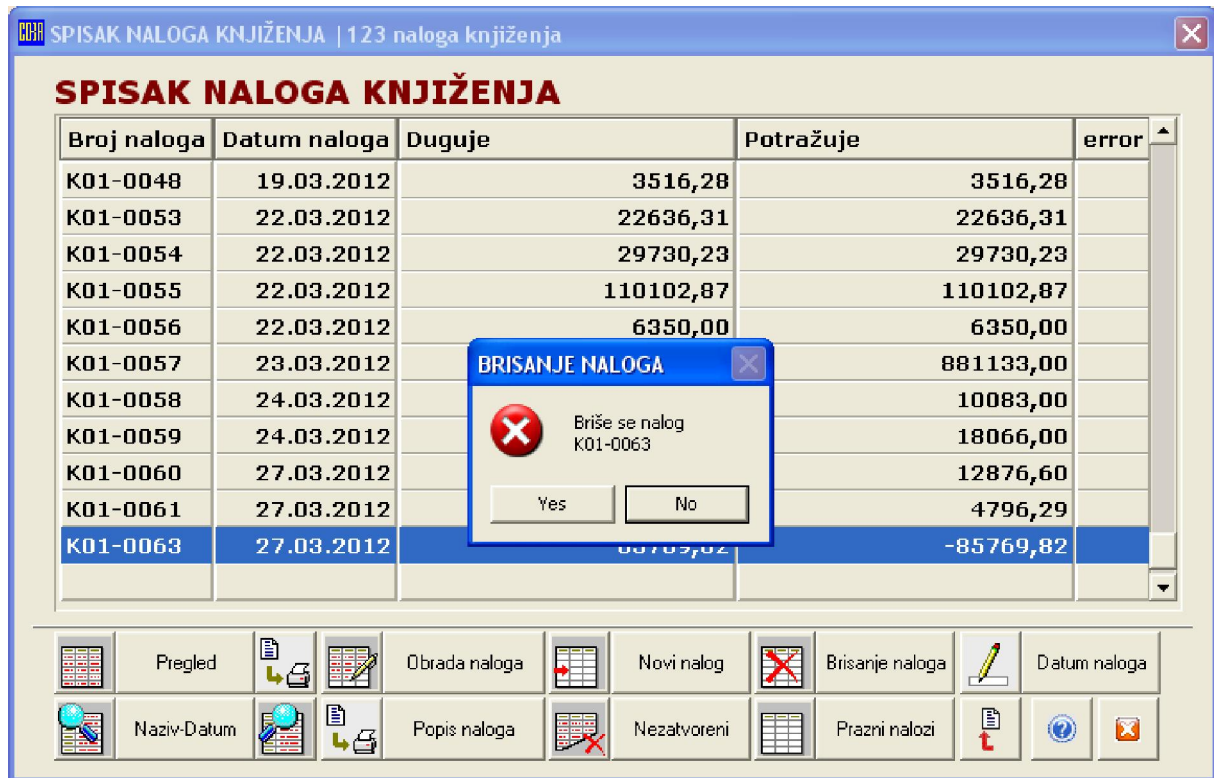
OTKLJUČAJ PROGRAM ZA RAD
Upiši tačnu šifru za otključavanje:

Potvrdi Prekini

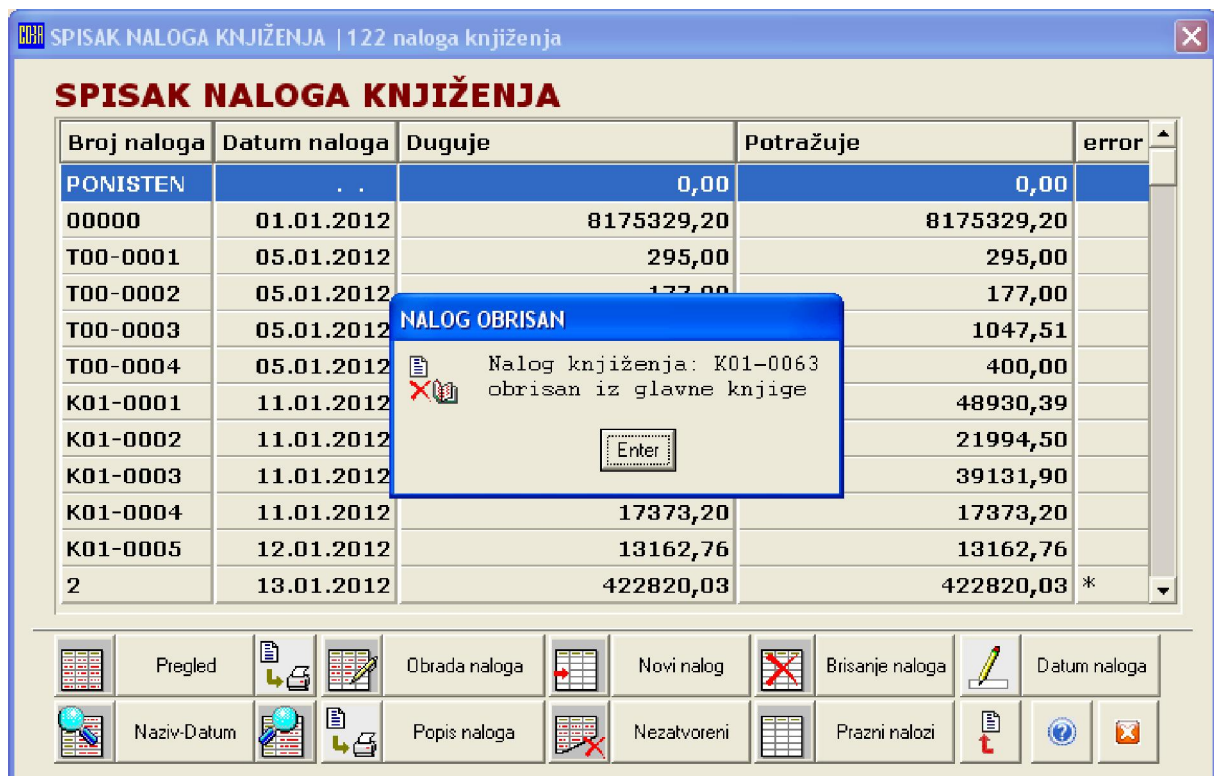
Toolbar: Pregled, Obrada naloga, Novi nalog, Brisanje naloga, Datum naloga, Naziv-Datum, Popis naloga, Nezatvoreni, Prazni nalozii, and other utility icons.

Isti nalog broj K01-0063 može se sada obrisati ponovnim klikom na komandno dugme „Brisanje naloga“ pri čemu se dobije upit za unos šifre za dozvolu brisanja a zatim dođe do brisanja kako je prikazano na slici 7 i slici 8 i slici 9

Slika 7

Slika 8

Slika 9

SPISAK NALOGA KNJIŽENJA 122 naloga knjiženja				
SPISAK NALOGA KNJIŽENJA				
Broj naloga	Datum naloga	Duguje	Potražuje	error
K01-0052	17.03.2012	8951,21	8951,21	
K01-0048	19.03.2012	3516,28	3516,28	
K01-0053	22.03.2012	22636,31	22636,31	
K01-0054	22.03.2012	29730,23	29730,23	
K01-0055	22.03.2012	110102,87	110102,87	
K01-0056	22.03.2012	6350,00	6350,00	
K01-0057	23.03.2012	881133,00	881133,00	
K01-0058	24.03.2012	10083,00	10083,00	
K01-0059	24.03.2012	18066,00	18066,00	
K01-0060	27.03.2012	12876,60	12876,60	
K01-0061	27.03.2012	4796,29	4796,29	

Toolbar actions: Pregled, Obrada naloga, Novi nalog, Brisanje naloga, Datum naloga, Naziv-Datum, Popis naloga, Nezatvoreni, Prazni nalози.

Posle brisanja u spisku naloga knjiženja više se ne pojavljuje nalog knjiženja K01-0063 kao što je prikazano na slici 9.

VAŽNA NAPOMENA

Brisanjem naloga knjiženja glavne knjige, automatski se sa svih konta koja su bila upisana u taj nalog, odnosno sa konto kartica tih konta, brišu stavke knjiženja koje su na kartice bile upisane preko tog naloga knjiženja odnosno pod brojem tog naloga knjiženja. Takođe iz dnevnika knjiženja glavne knjige automatski se brišu sve stavke knjiženja koje su u dnevnik knjiženja upisane pod brojem tog naloga knjiženja, odnosno putem tog naloga knjiženja. Drugim rečima, brisanjem naloga knjiženja iz cele glavne knjige brišu se sve stavke knjiženja koje se nalaze na tom nalogu.

Ova brisanja su nepovratna, pa zbog toga treba vrlo pažljivo pristupiti svakom brisanju. Najbolja praksa je da se pre brisanja izvrši arhiviranje podataka, pa ako brisanje krene naopako ili se obriše nešto pogrešno što nije trebalo brisati, mogu se podaci vratiti iz arhive.

Brisanje podataka, pogotovo podataka glavne knjige, ako je dozvola brisanja data i ako je brisanje time omogućeno, ne treba prepuštati operaterima na programu (kalkulantima, fakturistima i ostalim, koji nisu stručni knjigovođe i ne razumeju šta se sve brisanjem dešava u sistemu programa koji automatski knjiži knjigovodstvenu dokumentaciju i automatski briše proknjiženu knjigovodstvenu dokumentaciju.

BRISANJE KNJIGOVODSTVENIH PODATAKA

IZVOD IZ ZAKONA O RAČUNOVODSTVU I REVIZIJI

Službeni Glasnik RS br.46/06

Član 8.

Stav 1.

Pravna lica I preduzetnici opštim aktom, u skladu sa ovim zakonom, uređuju organizaciju računovodstva na način koji omogućava sveobuhvatno evidentiranje, kao I sprečavanje I otkrivanje pogrešno evidentiranih poslovnih promena, uređuju interne računovodstvene kontrolne postupke, utvrđuju računovodstvene politike, određuju lica koja su odgovorna za zakonitost I ispravnost nastanka poslovne promene I sastavljanje I (likvidator) kontrolu računovodstvenih isprava o poslovnoj promeni, uređuju kretanje računovodstvenih isprava I utvrđuju rokove za njihovo dostavljanje I dalju obradu.

Član 8.

Stav 2.

Pravno lice I preduzetnik koji vrši obradu podataka na računaru dužan je da koristi standardni računovodstveni softver koji omogućava funkcionisanje sistema internih računovodstvenih kontrola **I ONEMOGUĆAVA BRISANJE PROKNJIŽENIH POSLOVNIH PROMENA.**

Član 68.

Novčanom kaznom od 100.000 do 3.000.000 dinara

kazniće se za privredni prestup pravno lice ako:

3) vrši obradu podataka na računaru, a ne obezbedi računovodstveni softver koji omogućava funkcionisanje sistema internih računovodstvenih kontrola **I ONEMOGUĆAVA BRISANJE PROKNJIŽENIH POSLOVNIH PROMENA** (Član 8. stav 2.) kao I za ne postupanje u skladu sa članom 8. stav 1.